

Sygn. akt IV U 545/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2016 r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania H. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 30 marca 2015 r. Nr (...)

w sprawie H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt: IV U 545/15 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 30 marca 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił H. P. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy podniósł, że udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach obejmuje okres zatrudnienia w Fabryce (...) w M. od 1 września 1977r. do 27 października 1977r., co stanowi 1 miesiąc i 27 dni.

Odwołanie od w/w decyzji złożył H. P. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że przez ponad 17 lat pracował w (...) Zakładach (...) w W. jako szwec. Pracował jako chałupnik w domu, ale używał takich samych narzędzi i środków, jakich używano w zakładzie ,tj. kleju butaprenu i rozpuszczalników. W jego ocenie okres tej pracy powinien być zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach (odwołanie k.1 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.2-3 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony H. P. w dniu 24 lutego 2015r. ukończył 60-ty rok życia. Upřednio - w dniu 13 lutego 2015r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 13 lutego 2015r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy, uzupełniony okresem pracy w gospodarstwie rolnym, w wymiarze 25 lat.. Ponadto organ rentowy ustalił, że do dnia 1 stycznia 1999r. ubezpieczony osiągnął staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 1 miesiąca i 27 dni z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) w M. (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z 5 sierpnia 2014r. k.19 akt emerytalnych).

Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu pracy w szczególnych warunkach decyzją z 30 marca 2015r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 30 marca 2015r. k.55 akt emerytalnych).

W okresie od 4 września 1978r. do 31 sierpnia 1996r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w W. (świadcstwo pracy z 30 sierpnia 1996r. k.20 akt osobowych akt emerytalnych).

Podstawę zatrudnienia ubezpieczonego w powyższym przedsiębiorstwie stanowiła umowa o pracę nakładczą zawarta w dniu 4 września 1978r. Zgodnie z tą umową ubezpieczony został zatrudniony w charakterze wykonawcy montażu obuwia na czas nieokreślony. W myśl postanowień umowy miejsce wykonywania pracy znajdowało się w miejscu zamieszkania ubezpieczonego, a zlecona praca mogła być przez niego wykonywana w dowolnym czasie i przy wykonywaniu pracy ubezpieczony mógł korzystać z pomocy członków rodziny pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym (umowa o pracę nakładczą z 4 września 1978r. k.6-7 akt osobowych). (...) do produkcji obuwia zapewniało przedsiębiorstwo zatrudniające ubezpieczonego. Ubezpieczony odbierał u nakładcy skórzane cholewki, podeszwy, obcasy i inne potrzebne materiały, a następnie w domu montował obuwie – sklejał cholewki, łączył je z podeszwą i obcasem. Nakładca ustalał miesięczne normy wykonania obuwia dla chałupników (mierzone ilością par), które były różne w zależności od rodzaju buta – inne dla kozaków, a inne dla pantofli. Wynagrodzenie było uzależnione od ilości wykonanych par – niewykonanie normy nie wstrzymywało wypłaty wynagrodzenia. Raz w miesiącu ubezpieczony dostarczał do nakładcy wykonane w ciągu miesiąca obuwie i odbierał wynagrodzenie. Raz na jakiś czas nakładca kontrolował warunki wykonywania pracy w miejscu zamieszkania wykonawcy pod kątem zapewnienia oddzielnego pomieszczenia wyposażonego w odpowiednią wentylację. W okresie zatrudnienia w powyższym przedsiębiorstwie ubezpieczony prowadził gospodarstwo rolne o powierzchni około 2 ha. Dzięki możliwości wykonywania pracy w miejscu zamieszkania ubezpieczony mógł dogodnie dla siebie ustalać czas wykonywania zleconej pracy. Przy prostszych pracach np. przy pakowaniu wyściółek pomagała ubezpieczonemu żona (zeznania świadków: S. K. (1) k.11-11v – nagranie od minuty 17 do 25, S. K. (2) k.11v-12 – nagranie od minuty 25 do 31 oraz zeznania ubezpieczonego k.12 – nagranie od minuty 32 do 35 i k.10v – 11 – nagranie od minuty 1 do 14).

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.37 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. P. podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Poza sporem pozostawało bowiem, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę ogólnego stażu ubezpieczenia. Ubezpieczony podnosił, że posiada 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia wykonywanego na rzecz (...) Zakładów (...) w W. w okresie od 4 września 1978r. do 31 sierpnia 1996r. Analizując zgromadzone w sprawie dowody Sąd doszedł do przekonania, że wbrew twierdzeniom ubezpieczonego wskazany okres zatrudnienia nie może być zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach. Jak wskazano wyżej, w sprawie zastosowanie znajduje rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.), który w §2 ust.1 stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Rozporządzenie dotyczy zatem pracowników, a więc osób wykonujących pracę w ramach stosunku pracy – art.22§1 kp. Tymczasem, jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń ubezpieczony wykonywał pracę na rzecz w/w przedsiębiorstwa nie jako pracownik w ramach stosunku pracy, ale jako wykonawca (zwany też chałupnikiem) na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej w dniu 4 września 1978r. Umowa o pracę nakładczą jest odmienna od umowy o pracę, mimo że istnieją pewne podobieństwa np. w zakresie prawa do urlopu. Zasady wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę nakładczą reguluje – na podstawie delegacji zawartej w art.303§1 kp – rozporządzenie Rady Ministrów z 31 grudnia 1975r. w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz.U. z 1976r. Nr 3, poz.19 ze zm.). Osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę wykonuje pracę osobiście w miejscu i czasie oznaczonym przez pracodawcę oraz pod jego kierownictwem – nadzorem. Natomiast wykonawca może wykonywać swoją pracę zarówno w pomieszczeniach nakładcy, jak i w swoim lokalu mieszkalnym. Ponadto w przypadku wykonawcy nie mówi o czasie pracy (wymiarze czasu pracy), ale o minimalnej miesięcznej ilości pracy do wykonania, którą to pracę wykonawca może wykonywać w dowolnym ustalonym przez siebie czasie - §3 w/w rozporządzenia. W niniejszej sprawie ubezpieczony wykonywał zleconą mu pracę z zakresu montażu obuwia w swoim lokalu mieszkalnym - §6 umowy o pracę nakładczą z 4 września 1978r. Ponadto jak wynika z §8 ust.1 i 2 w/w umowy zleconą pracę mógł wykonywać w dowolnym czasie, przy czym przy wykonywaniu zleconej pracy mógł korzystać z pomocy członków rodziny pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Opisane warunki wykonywania pracy ,tj. we własnym lokalu mieszkalnym, w dowolnie ustalonym przez siebie czasie i z możliwością korzystania z pomocy członków rodziny uniemożliwiają zaliczenie wskazanego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach. W przypadku ubezpieczonego jako wykonawcy nie można bowiem uznać, aby wykonywał zleconą mu pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu przepisów o czasie pracy pracowników. Ubezpieczony argumentował, że aby wykonać normę pracy zleconą przez nakładcę musiał pracować przez 8 godzin dziennie. Jest oczywiste, że aby wykonać zleconą pracę ubezpieczony musiał poświęcić na tę pracę określoną ilość czasu, jednakże w przypadku osoby wykonującej pracę w ramach umowy o pracę nakładczą czas poświęcony na pracę pozostaje poza regulacją pracodawcy. Z zeznań ubezpieczonego wynika, że w spornym okresie prowadził równocześnie gospodarstwo rolne. Nie ulega wątpliwości, że w przypadku rolnika wykonywanie pracy w systemie chałupniczym jest (było) dogodne, gdyż pozwalało stosownie do okoliczności regulować czas swojej pracy. Na takie motywy podejmowania pracy w systemie chałupniczym wskazali przesłuchani w sprawie świadkowie, którzy podobnie jak ubezpieczony byli rolnikami. Należy podkreślić, że emerytura z tytułu pracy w szczególnych warunkach

będąca emeryturą w niższym - niż powszechny - wieku emerytalnym jest przywilejem, dlatego przepisy regulujące warunki przechodzenia na taką emeryturę muszą być stosowane ściśle. Wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę nakładczą nie jest tożsame z wykonywaniem pracy w ramach stosunku pracy, gdzie czas pracy i zakres wykonywanych prac (osobiście przez pracownika) jest kontrolowany przez pracodawcę. Dlatego okoliczność, że praca szewca-chałupnika odpowiada zasadniczo (co do rodzaju czynności) pracy szewca w ramach stosunku pracy nie jest wystarczająca do przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Mając to na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 kpc odwołanie ubezpieczonego oddalił.